

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૧] ૬ એસ. સી. આર. ૫૦૯

ઈસ્ટર્ન કોલકિલ્ડ્સ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

અનાદીનાથ બેનર્જી (મૃ) અને અન્યો

(સિવિલ અપીલ નં. ૨૮૮૭-૨૮૮૯/૨૦૨૧)

૨૩ જુલાઈ, ૨૦૨૧

[ડો. ધનંજય વાય. ચંદ્રચુડ અને એમ. આર. શાહ, ન્યાયમૂર્તિઓ]

જમીન સંપાદન – જમીન સંપાદનના બદલામાં રોજગારી – જમીન
સંપાદન પછી, એક ત્રિપક્ષીય કરાર કરવામાં આવ્યો હતો, જે હેઠળ જે વ્યક્તિની

જમીન સંપાદિત કરવામાં આવી હોય તે વ્યક્તિ જો ઓછામાં ઓછી ૨ એકર જમીન ધરાવતી હોય, તો તે કંપનીમાં રોજગારી મેળવવા માટે હકદાર ગણાશે – પ્રતિવાદીએ રોજગારીનો દાવો કયો – લેન્ડ એક્ટિવિઝિશન કલેક્ટર (જમીન સંપાદન કલેક્ટર) દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રમાં, અન્ય બાબતોની સાથે, એ નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીના પોતાના નામે રહેલી જમીન બે પ્લોટમાં વહેંચાયેલી હતી, જેનું માપ ૦.૦૯૫ એકર અને ૦.૨૦૫ એકર હતું, જે તેના નામે કુલ ૦.૩૦૦ એકર થતું હતું – જોકે, કલેક્ટરના પ્રમાણપત્રમાં અન્ય અમુક વ્યક્તિઓના નામોનો સંદર્ભ હતો, જેમાં પ્રતિવાદીના સંબંધીઓનો પણ સમાવેશ થતો હતો, જેમણે પ્રતિવાદીની તરફેણમાં સોગંદનામા રજૂ કર્યા હતા – આ સોગંદનામાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, પ્રતિવાદીની જમીનનું કુલ ક્ષેત્રફળ ૨.૦૧ એકર ગણવામાં આવ્યું હતું – પર્સનલ મેનેજર દ્વારા પ્રતિવાદીના દાવાને નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો – પ્રતિવાદીએ રિટ પિટિશન દાખલ કરી, જેને હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી અને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા તેને માન્ય રાખવામાં આવી – અપીલ પર, ઠરાવવામાં આવ્યું કે: પ્રતિવાદી પાસે બે એકરથી વધુ જમીનનું માલિકી હક ધરાવતા હોય તેવા કોઈ દસ્તાવેજ પુરાવા નહોતા – કોઈ દસ્તાવેજ સામગ્રી રજૂ કરવામાં આવી ન હતી, મહેસૂલી રેકૉર્ડ પણ નહીં – માત્ર સ્વ-સેવા સોગંદનામાના આધારે સંબંધીઓ અને અન્ય લોકોની જમીનનો પ્રતિવાદીની માલિકીમાં સમાવેશ કરી શકાય નહીં, કારણ કે આવા સોગંદનામા માલિકી હકના હસ્તાંતરણ સમાન ગણાય નહીં –

આવા સોગંદનામા જમીનમાં કોઈ હિત ઊભું કરતા નથી, ખાસ કરીને જ્યારે તે સોગંદનામા કરનાર વ્યક્તિઓ 'પરિવાર' શબ્દના કાર્યક્ષેત્રમાં આવતી ન હોય – પ્રતિવાદીની તરફેણમાં કરાયેલું સોગંદનામું મિલકતના હકોનું ટ્રાન્સફર કરતું નથી – આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, વિદ્વાન સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેન્ચ બંનેએ અપીલકર્તાને પ્રતિવાદીને રોજગારી આપવાનો નિર્દેશ આપીને ભૂલ કરી હતી – જમીન સંપાદનમાં ઉચિત વળતર અને પારદર્શિતાનો અધિકાર, પુનઃસ્થાપન અને પુનઃવસવાટ અધિનિયમ, ૨૦૧૩.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટે,

ઠરાવ્યુ:૧. અપીલકર્તા વતી વિનંતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતમાં યોગ્યતા છે કે પ્રતિવાદી પાસે બે એકરથી વધુ જમીનનો હક હોવાનું સૂચવવા માટે કોઈ દસ્તાવેજ પુરાવા નથી.કોઈ દસ્તાવેજ સામગ્રી તૈયાર કરવામાં આવી ન હતી, આવકના રેકૉર્ડ પણ નહોતા.સંબંધીઓ અને અન્યોની માલિકીનો પ્રતિવાદીની માલિકીમાં માત્ર સ્વ-સેવા આપતા સોગંદનામાના આધારે સમાવેશ કરી શકાતો નથી, જે માલિકીના હસ્તાંતરણ સમાન નથી.[પેરા ૯] [૫૧૪-જી-એચ]

૨. જે સિદ્ધાંતનો અંદાજ લગાવી શકાય છે તે એ છે કે જે સંબંધીઓ

દાવેદાર પર નિર્ભર નથી તેઓ વળતર અને પુનર્વસનના હેતુઓ માટે એક અલગ કુટુંબ એકમની રચના કરશે.પ્રતિવાદીના પિતા, ભાઈ અને ભત્રીજાઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવેલા સ્વ-સેવા સોગંદનામાઓને તે નક્કી કરવાના આધાર તરીકે લઈ શકાતા નથી કે પ્રતિવાદીની માલિકી બે એકરની મર્યાદાથી વધુ હતી કે કેમ.આવા સોગંદનામાઓ જમીનમાં કોઈ રસ પેદા કરતા નથી, ખાસ કરીને જ્યારે તેમને ચલાવનારી વ્યક્તિઓ 'પરિવાર' શબ્દસમૂહના દાયરામાં આવતી નથી.
[પેરા ૧૨] [૫૧૫-જી-એચ; ૫૧૬-એ-બી]

૩. સિંગલ જજ અને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે જમીન સંપાદન કલેક્ટરના પ્રમાણપત્ર અને કર્મચારી વ્યવસ્થાપકના અભિપ્રાયના આધારે પ્રતિવાદી પાસેથી ૨ એકર જમીન હસ્તગત કરવામાં આવી હોવાના આધારે કાર્યવાહી હાથ ધરી છે.જો કે, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, પ્રતિવાદીની તરફેણમાં સોગંદનામું મિલકતમાં અધિકારોને સ્થાનાંતરિત કરતું નથી.પર્સનલ મેનેજરનો મત ત્રિપક્ષીય સમજૂતીની વિરુદ્ધ છે અને ઉચ્ચ અદાલતે તેના પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં.[પેરા ૧૩] [૫૧૬-બી-સી]

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર ૨૮૮૭-૨૮૮૮/૨૦૨૧.

રીટ પીટીશન નંબર ૧૬૫૦/૨૦૦૮ માંથી ઉદ્ભવતા એપીઓટી નંબર ૪૧૦/૨૦૧૩ માં કલકત્તા હાઈકોર્ટના ૦૯/૦૯/૨૦૧૩ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

કૌસ્તુભ શુક્લા, અપીલકર્તાના વકીલ.

પ્રતિક આર. બોમ્બાર્ડે, પ્રતિવાદીઓ માટે વકીલ.

ન્યાયાધીશ ડૉ. ધનંજય વાય ચંદ્રચુડે ચુકાદો આપ્યો હતો.

૧. પરવાનગી આપવામાં આવી.

૨. આ અપીલ કલકત્તા હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના તારીખ ૦૯/૦૯/૨૦૧૩ ના ચુકાદા પરથી ઉદ્ભવે છે, જેના દ્વારા તેણે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલમાં સિંગલ જજના ચુકાદાને સમર્થન આપ્યું હતું.

૩. મુદ્દો એ છે કે શું પ્રતિવાદી જમીન સંપાદનના બદલામાં અપીલકર્તા દ્વારા રોજગાર મેળવવા માટે હકદાર છે.ઈસ્ટર્ન કોલફિલ્ડ્સ લિમિટેડ કોલ ઇન્ડિયા લિમિટેડની પેટાકંપની છે અને અગાઉના કંપની અધિનિયમ ૧૯૫૬ની કલમ ૬૧૭ના અર્થમાં એક સરકારી કંપની છે.પશ્ચિમ બંગાળના રાનીગંજ કોલસા ક્ષેત્રમાં આવેલા સોનપુર બઝરી ઓપન કાસ્ટ પ્રોજેક્ટ માટે વિસ્તરણ યોજનાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.કંપનીના પ્રતિનિધિઓ, જેની જમીન હસ્તગત કરવામાં આવી હતી તે વ્યક્તિઓ અને રાજ્ય સરકાર વચ્ચે બેઠક યોજાઈ હતી.ચર્ચાને અનુસરીને, ત્રિપક્ષીય સમજૂતી થઈ હોવાનું જણાય છે, જે હેઠળ જે વ્યક્તિની જમીન હસ્તગત કરવામા આવી હોય તે વ્યક્તિ પૂર્વીય કોલફિલ્ડ્સ દ્વારા રોજગાર માટે હકદાર હશે જો હસ્તગત કરેલી જમીનની માલિકી ઓછામાં ઓછી ૨ એકર હોય.ત્રિપક્ષીય સમજૂતીને રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવી નથી, તેમ છતાં ઉચ્ચ અદાલત અને આ અદાલત સમક્ષ દલીલો અને રજૂઆતો આ સ્થિતિ નિર્વિવાદ હોવા પર આગળ વધી છે.૦૮/૧૧/૧૯૯૧ પર સત્તાવાળાઓએ સિત્તેર લાયક ઉમેદવારોની પુનર્વસવાટ યાદી તૈયાર કરી હતી, જેમની પાસેથી "એક વખતના પેકેજ સોદા/ત્રિપક્ષીય નિર્ણય" તરીકે વર્ણવવામાં આવેલા અનુસરણમાં ૨ એકરથી વધુ જમીન હસ્તગત કરવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદીનું નામ આ યાદીમાં સામેલ નહોતું.

જ. પ્રતિવાદીએ જમીન સંપાદન કલેક્ટર દ્વારા ૧૪/૦૧/૧૯૯૩ પર જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્ર પર રોજગાર માટેનો પોતાનો દાવો સ્થાપિત કર્યો હતો, જેમાં પ્રતિવાદીની જમીનની હદ સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી. પ્રમાણપત્રમાં, અન્ય બાબતોની સાથે, સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા તેના પોતાના નામે રાખવામાં આવેલી જમીન બે પ્લોટમાં સમાવિષ્ટ હતી, એટલે કે, પ્લોટ નંબર ૧૯૪૫ (એડમીઝરિંગ ૦.૦૯૫ એકર) અને પ્લોટ નંબર ૧૯૪૮ (એડમીઝરિંગ ૦.૨૦૫ એકર). આમ પ્રતિવાદીની પોતાના નામે જમીન માલિકી ૦.૩૦૦ એકર હતી. જો કે, કલેક્ટરના પ્રમાણપત્રમાં પ્રતિવાદીના સંબંધીઓ સહિત અમુક અન્ય વ્યક્તિઓના નામોનો સંદર્ભ હતો, જેમણે પ્રતિવાદીની તરફેણમાં સોગંદનામાઓ અમલમાં મૂક્યા હતા. તે સોગંદનામાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, પ્રતિવાદીની માલિકીની ગણતરી ૨ એકર પર કરવામાં આવી હતી. જો કે, અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, કલેક્ટરના પ્રમાણપત્ર પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રતિવાદીની પોતાના નામે વાસ્તવિક માલિકી પ્લોટ નંબર ૧૯૪૫ અને ૧૯૪૮ના સંદર્ભમાં હતી, જે ૦.૩૦૦ એકર જેટલી હતી.

પ. પુનર્વસન રોજગાર યોજનાને ધ્યાનમાં રાખીને રોજગારની માંગ કરતી પ્રતિવાદીની રિટ રીટ પીટીશન નો નિકાલ ૧૪/૧૦/૧૯૯૬ પર અપીલકર્તાને પ્રતિવાદીના દાવાને ધ્યાનમાં લેવાનો નિર્દેશ આપીને કરવામાં આવ્યો હતો. સોનપુર બઝારી વિસ્તારના કર્મચારી વ્યવસ્થાપકે પ્રતિવાદીના દાવાને આ

આધાર પર નકારી કાઢ્યો હતો કે તેની પાસે માત્ર ૨ એકર જમીન છે, જે પુનર્વસન રોજગાર યોજના હેઠળ જરૂરી ૨ એકર જમીનની ઓછામાં ઓછી માલિકી કરતાં ઓછી છે.આ ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ રીટ પીટીશન ની સ્થાપના તરફ દોરી ગયું.અપીલકર્તા વતી રીટ પીટીશન ના વિરોધમાં સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું.સોગંદનામામાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે:

“જમીન સંપાદન કલેક્ટર, બર્દવાન દ્વારા ૧૪/૦૧/૧૯૯૩ પર જારી કરાયેલ જમીન સંપાદન પ્રમાણપત્ર મુજબ અરજદાર નંબર ૧ ની જમીનનો કબજો ૦.૨૦૫ એકર હતો.રોજગારની વિચારણા માટે પાત્રતા માપદંડ એ છે કે જમીન ગુમાવનારા દરેક વ્યક્તિ પાસે ૨ એકર જમીન હોવી આવશ્યક છે પરંતુ હાથપરના કિસ્સામાં રિટ અરજદાર પાસે ૦.૨૦૫ એકર જમીન છે જે પાત્રતાના માપદંડ કરતાં ઘણી ઓછી છે.રીટ પીટીશન ના જોડાણ 'પી-૫' પરથી સ્પષ્ટ થશે કે અરજદારનું નામ પુનર્વસવાટ યાદીમાં ક્રમ નંબર ૪૦ પર આવ્યું હતું અને આવી સૂચિ પાત્રતાના માપદંડ મુજબ રોજગાર પ્રદાન કરવા માટે નહોતી.અરજદાર રીટ પીટીશન માં 'પી-૫' જોડાણની સૂચિના આધારે રોજગાર માટે કોઈ લાભ અને/અથવા લાભનો દાવો કરી શકતો નથી.આ સંબંધમાં જમીન સંપાદન કલેક્ટર દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રની એક નકલ અહીં

જોડવામાં આવી છે અને "આર-૧" અક્ષર સાથે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે.

વધુમાં, એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આ જમીન ૧૯૯૦માં હસ્તગત કરવામાં આવી હતી અને પંદર વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયા પછી હાઈકોર્ટ સમક્ષ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. ફરી એકવાર સોગંદનામાના ફકરા ૧૨માં એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે:

“ઉપરોક્ત અરજીના પરિચ્છેદ ૯ના સંદર્ભમાં, સંપાદન કલેક્ટર, બર્દવાન દ્વારા ૧૪/૦૧/૧૯૯૩ પર બહાર પાડવામાં આવેલા જમીન સંપાદન પ્રમાણપત્ર આર-૧ પરથી સ્પષ્ટ થશે કે અરજદારની માલિકીની જમીનનું પ્રમાણ માત્ર ૦.૨૦૫ એકર હતું જે પાત્ર માપદંડ કરતાં ઘણું ઓછું છે. રીટ પીટીશન ના જોડાણ 'પી-૫' પરથી સ્પષ્ટ થશે કે અરજદારનું નામ પુનર્વસન પેકેજમાં ક્રમ નંબર ૪૦ પર દેખાયું હતું, જે પાત્ર માપદંડ મુજબ રોજગાર પ્રદાન કરવા માટે નહોતું. આ સંબંધમાં હું કહું છું કે અરજદારોને દાવા સંબંધિત રેકૉર્ડ રજૂ કરવાની વારંવાર તક આપવામાં આવી હોવા છતાં અરજદારો નિષ્ફળ ગયા છે અને તેને રજૂ કરવામાં

અવગણના કરી છે.આ સંબંધમાં હું અગાઉના ફરિયામાં આપેલા

નિવેદનોનું પુનરાવર્તન કરું છું અને પુનરાવર્તન કરું છું.”

જવાબી સોગંદનામામાં એવું પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીને સત્તાવાળાઓ સમક્ષ હાજર થવા અને તેના દાવાને સાબિત કરવા માટે ઘણી તકો આપવામાં આવી હતી, તેમ છતાં તેના દ્વારા કોઈ દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા.

૬. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ૩૦/૦૪/૨૦૧૩ ના ચુકાદા દ્વારા પ્રતિવાદીના દાવાને મંજૂરી આપી.વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે આ આધાર પર કાર્યવાહી કરી હતી કે તે એક સ્વીકૃત કેસ હતો કે પ્રતિવાદીની લગભગ ૨ એકર જમીન પ્રોજેક્ટના હેતુઓ માટે હસ્તગત કરવામાં આવી હતી.આ સંબંધમાં એકલ ન્યાયાધીશે કર્મચારી વ્યવસ્થાપક દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ પર આધાર રાખ્યો હતો.આ આધાર પર, એકલ ન્યાયાધીશ એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે પ્રતિવાદી ઓછામાં ઓછી જરૂરી (૨ એકર) થી વધુ જમીનનો કબજો ધરાવે છે અને તેથી તે રોજગાર માટે હકદાર છે.અપીલ પર, સિંગલ જજના આદેશને ડિવિઝન બેન્ચે ૦૯/૦૯/૨૦૧૩ ના ચુકાદા દ્વારા સમર્થન આપ્યું છે.

૭. અમે અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કૌસ્તુભ શુક્લા અને પ્રતિવાદી-દાવેદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રતીક આર. બોમ્બાર્ડેને સાંભળ્યા છે.

૮. આ અદાલત સમક્ષ, તે વિવાદમાં નથી કે ત્રિપક્ષીય સમજૂતી હેઠળ, જો પ્રોજેક્ટના હેતુઓ માટે હસ્તગત કરેલી જમીન ઓછામાં ઓછી ૨ એકર હોય તો દાવેદાર રોજગાર આપવા માટે પાત્ર હશે.વર્તમાન કેસમાં, જમીન સંપાદન કલેક્ટરનો અહેવાલ જ એકમાત્ર એવી સામગ્રી છે જેના પર દાવેદાર દ્વારા નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે.દેખીતી રીતે, અહેવાલ સૂચવે છે કે પ્રતિવાદી માટે ગણવામાં આવેલી ૨ એકરની કુલ માલિકીમાં ઘણા સંબંધીઓ અને અન્ય લોકોની જમીનનો સમાવેશ થાય છે, જેમના પર તેની તરફેણમાં સોગંદનામાઓ અમલમાં મૂકવાનો આરોપ છે.સંદર્ભની સુવિધા માટે, જમીન સંપાદન કલેક્ટર, બર્દવાનનું તારીખ ૧૪/૦૧/૧૯૯૩ નું પ્રમાણપત્ર નીચે કાઢવામાં આવ્યું છે:

“જમસોલના અનાદી નાથ બેનર્જી તે મદન મોહનના પુત્ર

સોગંદનામા દ્વારા	૧	માંથી:- જમસોલ ના મદન બેનર્જી તે અપિનાશના પુત્ર	૨૦૨૯	૧.૫૦
સોગંદનામા	૨	અસિત કે. આર. બેનર્જી એસ/ઓ	૧૯૪૫-	૦.૦૯૫

દ્વારા		મદન મોહન	૧૯૪૮	- ૦.૧૧
સોગંદનામા	૩	વિશ્વનાથ ભટ્ટાચાર્ય એસ/ઓ	૧૯૭૨	૦.૦૫
દ્વારા		બમપાડા		
સોગંદનામા	૪	તપન ભટ્ટાચાર્ય એસ/ઓ બિષ્ણુ	૧૯૭૨	૦.૦૫
દ્વારા				
	૫	સ્વયં કોઈ નામ નથી	૧૯૪૫	૦.૦૮૫
			૧૯૪૮	૦.૨૦૫
			કુલ	૨.૦૧
ચકાસાયેલ કુલ વિસ્તાર આવે છે			૨.૦૧ એકર જમીન	

સહી ૧૪/૦૧/૮૩

એલ. એ. કલેક્ટર

બર્દવાન "

૯. અપીલકર્તા વતી વિનંતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતમાં યોગ્યતા છે કે પ્રતિવાદી પાસે બે એકરથી વધુ જમીનનો હક હોવાનું સૂચવવા માટે કોઈ દસ્તાવેજ પુરાવા નથી.કોઈ દસ્તાવેજ સામગ્રી તૈયાર કરવામાં આવી ન હતી, આવકના રેકૉર્ડ પણ નહોતા.સંબંધીઓ અને અન્યોની માલિકીનો પ્રતિવાદીની

માલિકીમાં માત્ર સ્વ-સેવા આપતા સોગંદનામાના આધારે સમાવેશ કરી શકાતો નથી, જે માલિકીના હસ્તાંતરણ સમાન નથી.

૧૦. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે વળતર યોજનાઓમાં 'પરિવાર' ને એકમ માનવામાં આવે છે.ત્રિપક્ષીય સમજૂતી અને પુનર્વસન રોજગાર યોજનાનું પરિપત્ર રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યું નથી, તેમ છતાં ૧૪/૧૧/૧૯૯૦ પરની બેઠકની વિગતો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે 'પરિવાર' ને પણ પુનર્વસન રોજગાર યોજના હેઠળ એક એકમ તરીકે ગણવામાં આવે છે.તે નોંધવામાં આવ્યું હતું:

“ભારત સરકારના કોલસા વિભાગના જી. સી. નંબર ૪૯૦૧૯, તારીખ ૩૧/૦૫/૧૯૯૦ (એક નકલ સંલગ્ન) માં પરિકલ્પિત નોકરી/નિર્વાહ ભથ્થાના હકદાર જમીન ગુમાવનારા પરિવારોની સૂચિને અંતિમ સ્વરૂપ આપવા માટે, એવું અનુભવાયું હતું કે એલ. એ. અધિકારીઓ દ્વારા ઉપર તૈયાર કરવામાં આવેલી જમીન ગુમાવનારાઓની સૂચિ તપાસ સમિતિ સમક્ષ મૂકવામાં આવશે.”

૧૧. જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનર્વસનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાના અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૧૩ હેઠળ, પરિવારના એકમોને વળતર અને પુનર્વસન આપવામાં આવે છે.ઉદાહરણ તરીકે, આ કાયદો પુનર્વસન અને

પુનર્વસન યોજનાની તૈયારી માટે 'અસરગ્રસ્ત પરિવારો' નો ઉલ્લેખ કરે છે (કાયદાની કલમ ૧૬ અને બીજી અનુસૂચિ).કલમ ૩ (એમ) માં 'પરિવાર' શબ્દસમૂહની વ્યાખ્યા નીચે મુજબ છે:

(એમ) 'પરિવાર' માં તેના પર નિર્ભર વ્યક્તિ, તેના અથવા તેણીના જીવનસાથી, નાના બાળકો, નાના ભાઈઓ અને નાની બહેનો શામેલ છે:

પરંતુ વિધવાઓ, છૂટાછેડા લેનાર અને પરિવારો દ્વારા ત્યજ દેવાયેલી સ્ત્રીઓને અલગ પરિવાર ગણવામાં આવશે.

સમજૂતી.—આ કાયદાના હેતુઓ માટે જીવનસાથી સાથે અથવા વગરના લિંગના પુખ્ત વયના અથવા બાળકો અથવા આશ્રિતોને અલગ પરિવાર તરીકે ગણવામાં આવશે.

કાયદાકીય કાયદાઓ અને યોજનાઓ હેઠળની અન્ય ઘણી સામાજિક કલ્યાણ જોગવાઈઓ જેમ કે કર્મચારી ભવિષ્ય નિધિ યોજના, ૧૯૫૨ (કલમ ૨

(જી), ગ્રેયુઈટીની ચુકવણી કાયદો, ૧૯૭૨ (કલમ ૨ (એફ)) પત્ની, બાળકો અને આશ્રિત પરિવારોને સમાવવા માટે 'પરિવાર' ને વ્યાખ્યાયિત કરે છે.

૧૨. જે સિદ્ધાંતનો અંદાજ લગાવી શકાય છે તે એ છે કે જે સંબંધીઓ દાવેદાર પર નિર્ભર નથી તેઓ વળતર અને પુનર્વસનના હેતુઓ માટે એક અલગ કુટુંબ એકમની રચના કરશે.પ્રતિવાદીના પિતા, ભાઈ અને ભત્રીજાઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવેલા સ્વ-સેવા સોગંદનામાઓને તે નક્કી કરવાના આધાર તરીકે લઈ શકાતા નથી કે પ્રતિવાદીની માલિકી બે એકરની મર્યાદાથી વધુ હતી કે કેમ.આવા સોગંદનામાઓ જમીનમાં કોઈ રસ પેદા કરતા નથી, ખાસ કરીને જ્યારે તેમને ચલાવનારી વ્યક્તિઓ 'પરિવાર' શબ્દસમૂહના દાયરામાં આવતી નથી.

૧૩. સિંગલ જજ અને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે જમીન સંપાદન કલેક્ટરના પ્રમાણપત્ર અને કર્મચારી વ્યવસ્થાપકના અભિપ્રાયના આધારે પ્રતિવાદી પાસેથી ૨ એકર જમીન હસ્તગત કરવામાં આવી હોવાના આધારે કાર્યવાહી હાથ ધરી છે.જો કે, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, પ્રતિવાદીની તરફેણમાં સોગંદનામું મિલકતમાં અધિકારોને સ્થાનાંતરિત કરતું નથી.કર્મચારી વ્યવસ્થાપકનો મત ત્રિપક્ષીય સમજૂતીની વિરુદ્ધ છે અને ઉચ્ચ અદાલતે તેના પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં.

૧૪. મામલાના આ ઢ્રષ્ટિકોણમાં, વિજ્ઞાન સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેંચ બંનેએ પ્રતિવાદીને રોજગાર આપવા માટે અપીલકર્તાને નિર્દેશ આપવામાં ભૂલ કરી હતી.પ્રતિવાદીને તેની માલિકી ર એકરથી વધુ છે તે સ્થાપિત કરવા માટે પૂરતી તકો આપવામાં આવી હતી.તેની માલિકી ર એકરથી વધુ હતી તે સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ જતાં, પ્રતિવાદી રોજગાર માટે હકદાર ન હતો.

૧૫. અમે તે મુજબ અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ અને કલકત્તા હાઈકોર્ટના તારીખ ૦૯/૦૯/૨૦૧૩ ના ચુકાદા અને આદેશને રદ કરીએ છીએ.પરિણામે, પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલી રીટ પીટીશન ફગાવી દેવામાં આવશે.

૧૬. બાકી અરજીઓ, જો કોઈ હોય તો, તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.